

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 211/19

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2021 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Grzegorz Krężolek

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2021 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. B. (1) – poprzednio S. - w upadłości osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt I C 674/17

Postanawia

1. uchylić wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 24 stycznia 2019 r.

sygn. akt I C 674/17 i umorzyć postępowanie w sprawie,

2. nie obciążać powódki kosztami procesu i postępowania apelacyjnego.

	SSA Grzegorz Krężolek	
--	-----------------------	--

Sygn. akt : I ACa 211/19

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 22 grudnia 2021r

A. S. - obecnie B. w pozwie skierowanym przeciwko Bankowi (...) SA w W. , domagała się pozbawienia wykonalności w całości bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 17 listopada 2011r , który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w T. , postanowieniem z dnia 30 listopada 2011r , w postępowaniu oznaczonym sygnaturą(...)

Podstaw dla uwzględnienia powództwa upatrywała w dwóch zarzutach.

Nieważności umowy poręczenia , którą zawarła ze stroną poznaną w dniu 24 maja 2011r dla zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego przez bank spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w J., stanowiącej podstawę

wierzytelności stwierdzonej w tym tytule , z powodu jej nieważności spowodowanej zawarciem jej przez powódkę po wpływie istotnego błędu oraz

przedawnienia wierzytelności banku wobec niej , stwierdzonej w tym tytule wykonawczym , wobec upływu trzyletniego terminu wskazanego w art. 118 kc , albowiem wierzytelność wynikała z czynności realizowanej przez stronę pozwaną w ramach z działalności gospodarczej . / por.k. 2-7 akt/

Odpowiadając na pozew strona przeciwna domagała się oddalenia powództwa jako nieuzasadnionego w jakimkolwiek zakresie oraz przyznania na swoją rzecz od powódki kosztów procesu.

W swoim stanowisku pozwany odniósł się polemicznie do obu postawionych przez A. B. zarzutów, oceniając je jako nietrafne / por. k. 45-48/.

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2019r Sąd Okręgowy w Tarnowie :

- oddalił powództwo [pkt I] oraz

- zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 10 800 złotych , tytułem kosztów procesu.

Apelację od tego orzeczenia złożyła A. S. [obecnie B.] , kwestionując je w całości , w jej wniosku postulując w pierwszej kolejności wydanie przez Sąd Apelacyjny rozstrzygnięcia reformatoryjnego , którym powództwo zostanie uwzględnione w całości , a pozwany bank obciążony na rzecz powódki kosztami procesu.

W ramach wniosku ewentualnego A. B. (1) domagała się uchylenia wyroku z dnia 24 stycznia 2019r i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania.

Na wypadek nie uwzględnienia apelacji , powódka wносиła o nie obciążanie jej kosztami postępowania apelacyjnego należnymi stronie przeciwnej.

Środek odwoławczy został oparty na zarzutach :

a/ procesowym, naruszenia art. 233 par. 1 kpc w zw. z art. 227 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny zgromadzonych dowodów i zastąpienie jej oceną dowolną ,

b/ błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych jako podstawa wydanego orzeczenia i w konsekwencji nieprawego przyjęcia , że skarżąca uchybiła terminowi z art. 88 par. 2 kc., a wobec tego nie może skutecznie powołać się na istotny błąd prowadzący do nieważności umowy poręczenia zawartej ze stroną przeciwną ,

c/ nieprawidłowego zastosowania art. 58 par. 2 kc i nie uznania przez Sąd Okręgowy , iż umowa ta nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i należy ocenić ją jako ważnie zawartą przez strony./ por k. 255-266 akt/.

Odpowiadając na apelację Bank (...) SA domagał się jej oddalenia jako pozbawionej uzasadnionych podstaw oraz obciążenia przeciwniczki procesowej kosztami postępowania apelacyjnego / por. k. 273-276 akt/

Przed wyznaczeniem terminu rozprawy apelacyjnej , celem rozpoznania środka odwoławczego powódki , strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 26 czerwca 2019r / k. 283 akt / , poinformowała o ogłoszeniu wobec A. B. (1) / poprzednio S. / tzw. upadłości konsumenckiej.

Upadłość została orzeczona postanowieniem Sądu Rejonowego dla K. w K. VIII Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych z dnia 28 maja 2019r , wydanym w sprawie o sygnaturze(...)

Syndykiem masy upadłości została wyznaczona przez Sąd - licencjonowany doradca restrukturyzacyjny A. K. . Postępowanie upadłościowe jest prowadzone pod sygnaturą (...)

/ dowód : kopia ogłoszenia o upadłości powódki ,zawarta w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z dnia 5 czerwca 2019r nr (...) / k. 284-285 akt, informacja Sądu Rejonowego dla K. w K. z dnia 15 listopada 2019r / k. 297 akt/.

Konsekwencją ogłoszenia upadłości powódki było wydanie przez Sąd Apelacyjny w dniu 5 lipca 2019r postanowienia o zawieszeniu postępowania , którego podstawą była norma art. 174 par. 1 pkt 4 kpc w zw. z art. 391 par. 1 kpc.

/ dowód postanowienie Sądu Apelacyjnego k. 288 akt /

W ramach postępowania upadłościowego obejmującego majątek upadłej , jako osoby nie prowadzącej działalności gospodarczej , Bank (...) SA zgłosił swoją wierzytelność stwierdzoną [kwestionowanym w rozstrzyganej sprawie w zakresie wykonalności] bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 17 listopada 2011r zaopatrzoną przez Sąd Rejonowy w T. klauzulę wykonalności, domagając się umieszczenia jej na liście.

Wierzytelność ta została w całości uwzględniona w jej ramach / podana tam data nadania klauzuli wykonalności BTE nie jest datą orzeczenia Sądu Rejonowego ale wydania bankowi odpisu tego orzeczenia [2 grudnia 2011r] / Lista obwieszona na zarządzenie Sędziego Komisarza z dnia 13 grudnia 2020r , została postanowieniem tego Sędziego z dnia 31 maja 2021r., zatwierdzona.

W treści tego postanowienia odzwierciedlona została zmiana nazwiska upadłej z dotychczasowego „ S. „ na „B..”

Z załączonego przez stronę pozwaną do pisma procesowego z dnia 22 listopada 2021r orzeczenia Sędziego Komisarza, wpisu wierzytelności pozwanego banku stwierdzonej wskazanym wyżej tytułem , dokonanego przez syndyka wynika , że powódka - upadła A. B. (1) nie wniosła do zgłoszenia banku i faktu oraz sposobu umieszczenia tej wierzytelności na liście żadnych zastrzeżeń , w tym nie kwestionowała tego , iż jest nią wobec strony pozwanej zobowiązana. Nie negowała także jej rozmiarów ilościowych.

/ dowód pismo procesowe strony pozwanej z dnia 22 listopada 2021r / k. 360 akt/ , postanowienie Sędziego Komisarza z dnia 31 maja 2021r , treść dokumentu syndyka o umieszczeniu wierzytelności strony pozwanej na liście wierzytelności z 15 kwietnia 2020r/ k. 362 akt /.

Powyższy stan faktyczny nie był przez strony kwestionowany , wynikając z treści pism procesowych przez nie składanych , orzeczenia Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 24 stycznia 2019r oraz tych dokumentów urzędowych , które przedłożyła strona pozwana w ramach postępowania apelacyjnego , dotyczących faktu ogłoszenia upadłości wobec A. B. (1) oraz czynności oraz decyzji organów prowadzących to postępowanie , w odniesieniu do wierzytelności strony pozwanej stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym / tytułem wykonawczym / wobec upadłej.

W tych okolicznościach pełnomocnik powódki domagał się , podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie , kontynuowania postępowania apelacyjnego z udziałem syndyka masy upadłości i nie obciążania reprezentowanej jego kosztami

Pełnomocnik strony przeciwnej wskazywał na to , że w warunkach umorzenia postępowania A. B. (1) powinna zostać obciążona obowiązkiem zapłaty należnych bankowi kosztów procesu.

/ por k. 360 i 367-369 akt /.

Sąd Apelacyjny rozważył :

Odwołując się do dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych wskazać w pierwszej kolejności należy , że ogłoszenie upadłości wobec strony postępowania skutkować musiało , na podstawie art. 174 par. 1 pkt 4 kpc zawieszeniem postępowania z urzędu.

Nie mogło bowiem budzić wątpliwości, iż wierzytelność stwierdzona bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 17 listopada 2011r, z której uprawnioną wobec A. B. (1) była strona pozwana, a której podstawę oraz obowiązek jej zrealizowania dłużniczka w poprowadzonej sprawie kwestionowała, stanowi element/ składnik / masy upadłości.

Po wtóre dostrzec należy, że upadłość orzeczona wobec powódki w dniu 28 maja 2019r jest upadłością wobec osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej.

Ta data decyduje o tym, iż do postępowania upadłościowego prowadzonego wobec A. B. (1) mają odpowiednio zastosowanie przepisy ogólne o takim postępowaniu z wyłączeniem tych, które wyraźnie wymienia norma art. 491² ustawy z dnia 28 lutego 2003 Prawo upadłościowe. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 15 maja 2015r [DzU z 2015 poz. 978], która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016r.

Wśród tych włączeń nie znalazła się norma art. 145 ust. 1 ustawy.

Dla porządku trzeba w tym kontekście dodać, iż nastąpiło ono na podstawie art. 1 pkt 56 lit.a/ ustawy o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i niektórych innych ustaw z dnia 30 sierpnia 2019r [DzU z 2019 poz. 1802]. która weszła w życie z dniem 24 marca 2020r.

Zwarzywszy na treść art. 8 i 9 tej ustawy, zmiana ta nie obejmuje jednak postępowania upadłościowego prowadzonego już wcześniej wobec powódki.

Zastosowanie w prowadzonej sprawie przepisu art. 145 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe ma to następstwo, że podjęcie postępowania z urzędu z udziałem syndyka [w miejsce A. B. (1)] byłoby możliwe wtedy, gdyby pomimo zgłoszenia opisanej wyżej wierzytelności pozwanego banku i wyczerpaniu trybu w jakim, zgodnie z ustawą, dojść może do umieszczenia jej na zatwierdzonej liście wierzytelności, taki efekt przez wierzyciela nie zostałby osiągnięty.

/ por. w tej materii także stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 16 stycznia 2009, sygn.III CSK 244/08 - powołanym za zbiorem Legalis /.

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń tak się nie stało.

Wierzytelność Banku (...) SA stwierdzona podważanym w procesie przez upadłą dłużniczkę tytułem, została w pełnym rozmiarze ilościowym umieszczona na liście wierzytelności, zgłoszonych wobec upadłej, a lista została zatwierdzona przez Sędziego Komisarza.

Nie można też nie zwrócić uwagi, że jak wynika z przygotowanego przez syndyka masy upadłości dokumentu umieszczenia pretensji finansowej strony pozwanej, A. B. (1) bez jakichkolwiek zastrzeżeń potwierdziła, iż jest nią wobec strony pozwanej zobowiązana / mimo, iż w procesie prezentowała stanowisko przeciwne /.

Okoliczności te, wykluczały podjęcie postępowania przez Sad II instancji z udziałem syndyka.

Zbędnym jest w tym miejscu relacjonowanie rozbieżnych stanowisk orzecznictwa i wypowiedzi przedstawicieli literatury, na temat tego jaki skutek dla postępowania, którego przedmiotem jest wierzytelność w ten sposób potwierdzona na rzecz uprawnionego względem dłużnika wobec którego ogłoszono upadłość, ma jej prawomocne umieszczenie na liście, szczególnie w świetle art. 264 ust. 1 i ust. 3 ustawy prawo upadłościowe, w warunkach gdy na podstawie regulacji objętej tym ostatnim ustępem tego przepisu nie jest wykluczone uprawnienie [byłej] upadłej do /ponownego/ kwestionowania wierzytelności banku / stwierdzonej wyciągiem z listy/ w drodze powództwa opozycyjnego.

Nie może jednak budzić wątpliwości, że zdarzenie to jest przyczyną prowadzącą /uwzględniając zakres zaskarżenia / do uchylenia orzeczenia objętego apelacją i umorzenia postępowania.

Sad Apelacyjny stoi na stanowisku, że w opisanej sytuacji wydanie wyroku okazuje się zbędne.

Dlatego też orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia , na podstawie art. 386 par. 3 kpc

Rozstrzygając o kosztach procesu i postępowania apelacyjnego Sąd II instancji decydował o nie obciążaniu powódki obowiązkiem ich ponoszenia na rzecz strony pozwanej.

Ocecił ,iż w okolicznościach ustalonych sprawie , a w szczególności tych , które nastąpiły już po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji , istnieją dostateczne podstawy aby uznać , że względy sprawiedliwości i słuszności dostatecznie przemawiają za odstąpieniem w przypadku A. B. (1) od reguły pokrycia przez stronę przerywającą spór celowych kosztów strony przeciwnej.

Już Sąd I instancji , uwzględniając wniosek A. B. (1) [ówczśnie S.] o zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości / por. k. 39 akt / ocenił , iż jej sytuacja majątkowa i dochodowa jest zła skoro z jej oświadczenia majątkowego wynikało , że nie mając żadnego innego majątku utrzymuje się tylko z wynagrodzenia za pracę w wymiarze nieco ponad 1800 złotych netto miesięcznie , wspierając przy tym finansowo także swoich rodziców.

Z drugiej strony argumenty , które powoływała w ramach powództwa opozycyjnego , szczególnie ten podważający ważność umowy poręczenia , która była źródłem wiarygodności strony pozwanej stwierdzonej w tytule wykonawczym z powodu istotnego błędu, mógł w jej usprawiedliwionym przekonaniu uzasadniać sformułowane roszczenie / nie został on przez Sąd I instancji podzielony wobec przyjęcia , że upłynął zawity termin wskazany w art. 88 par. 2 kc /.

W ramach tej oceny nie można tracić z pola widzenia , a przeciwnie trzeba nadać szczególne znaczenie faktowi , że zły stan majątkowy powódki spowodowała , że nie regulowała swoich zobowiązań wobec wierzycieli , w sposób i w zakresie który zdecydował o ogłoszeniu wobec niej tzw. upadłości konsumenckiej.

Dlatego też , a również dlatego , że decyzja Sądu II instancji dotycząca orzeczenia Sądu Okręgowego i postępowania jako takiego , nie wynikała z merytorycznej oceny apelacji powódki , sięgnięcie w zakresie rozliczenia kosztów postępowania pomiędzy stronami do wyjątkowej w zakresie zastosowania normy art. 102 kpc było uzasadnione.

Z tych przyczyn Sąd II instancji , stosując ten przepis w zw. z art. 391 par. 1 kpc , orzekł jak w punkcie 2 sentencji postanowienia.

SSA Grzegorz Krężolek